

IJTIMOIYLASHUV – DOLZARB MUAMMO SIFATIDA

Raxmonberdiyeva Zoxida Sobirjon qizi

Nizomiy nomidagi

Toshkent Davlat Pedagogika Universiteti

Maktabgacha Ta'lim Psixologiya

Pedagogikaga Yo'nalishi 2-Kurs Talabasi

Annotatsiya: Ijtimoiylashuv inson hayotida muhim o'rin tutadi. Bu jarayon individning jamiyatga moslashishi va ijtimoiy normalar asosida o'zining o'ri va rolini aniqlashga yordam beradi. Maqolada ijtimoiylashuvning ta'lim jarayonida o'ziga xos ahamiyati, uning maktabgacha ta'limdagi roli va bolalarning psixologik rivojlanishiga ta'siri muhokama qilinadi. Ijtimoiylashuvning o'sib borayotgan bolalar uchun, xususan, maktabgacha ta'lim muassasalarida qanday amalga oshirilishi kerakligi haqida fikrlar keltirilgan. Ijtimoiylashuvning ijtimoiy, psixologik va pedagogik jihatlari tahlil qilinib, maktabgacha ta'limda ijtimoiylashuv jarayonini yanada samarali tashkil etish yo'llari ko'rsatilgan.

Kalit so'zlar: Ijtimoiylashuv, ta'lim, maktabgacha ta'lim, psixologiya, pedagogika, bolalar rivoji, ijtimoiy normalar, ta'lim jarayoni, pedagogik metodlar.

Kirish

Ijtimoiylashuv – har bir insonning jamiyatda o'z o'rnini topish, ijtimoiy qoidalar va me'yorlarga moslashish jarayonidir. Bu jarayon insonning boshidan o'tadigan eng muhim psixologik, ijtimoiy va madaniy rivojlanish bosqichlaridan biridir. Ijtimoiylashuv jarayoni maktabgacha ta'lim bosqichida ayniqsa muhimdir, chunki bu davrda bolalar o'z shaxsini anglash, jamiyatning bir a'zosi sifatida o'zini ifodalashni

boshlaydilar. Maktabgacha ta'lim muassasalarida ijtimoiylashuv jarayonini samarali tashkil etish, bolalarning ruhiy va ijtimoiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Ijtimoiylashuvning Tushunchasi va Ahmiyati

Ijtimoiylashuv – bu insonning o'z ijtimoiy muhitiga moslashishi va uning ijtimoiy me'yorlariga amal qilish jarayonidir. Ijtimoiylashuvning asosiy maqsadi – insonni jamiyatda faol a'zo sifatida shakllantirishdir. Bolalar uchun ijtimoiylashuv, asosan, ota-onalar, o'qituvchilar va tengdoshlar bilan o'zaro aloqalar orqali amalga oshadi. Bu jarayon, shuningdek, bolalarning boshqalar bilan o'zaro munosabatlar o'rnatish, o'zini to'g'ri tutish, ijtimoiy rollarni o'rganish va qo'llashni o'rganishlariga yordam beradi. Ijtimoiylashuv jarayoni nafaqat bolalarning shaxsiy rivojlanishiga, balki jamiyatda barqaror va rivojlangan ijtimoiy tuzumning shakllanishiga ham xizmat qiladi.

Maktabgacha Ta'limda Ijtimoiylashuv

Maktabgacha ta'lim davrida bolalar ijtimoiylashuvning ilk bosqichlarini boshlaydilar. Bu bosqichda bolalar ijtimoiy aloqalar, guruhlarda ishlash, tengdoshlar bilan o'ynash, o'z fikrini ifodalash kabi ko'nikmalarni o'zlashtiradilar. Maktabgacha ta'lim muassasalarida ijtimoiylashuv jarayonining muvaffaqiyatli amalga oshirilishi bolalarning ruhiy holati, ularning jamiyatga moslashishi va ijtimoiy me'yorlarga rioya etishlariga katta ta'sir ko'rsatadi. Ijtimoiylashuv jarayoni, ayniqsa, kichik yoshdagi bolalarda emotsional va ijtimoiy intellektual rivojlanishni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Ijtimoiylashuvning Psixologik Jihatlar

Ijtimoiylashuv jarayonida bolalar o'zlariga nisbatan ijtimoiy qabul qilingan me'yorlarni o'rganadilar. Bolalar o'zlarining hissiy holatlarini boshqalar bilan muloqotda tartibga solishga o'rganadilar, bu ularning emotsional rivojlanishiga yordam beradi. Maktabgacha ta'limda bolalarga o'zaro muloqot qilish, tengdoshlar bilan muvozanatli va ijobiy munosabatlar o'rnatish ko'nikmalarini shakllantirish

muhimdir. Ijtimoiylashuvning psixologik jihatlari bolalarning ijtimoiy ko'nikmalarni o'zlashtirish, o'zini anglash va o'zini ifodalashda muhim ahamiyatga ega.

Ijtimoiylashuvda Pedagogik Metodlar

Maktabgacha ta'limda ijtimoiylashuvni samarali amalga oshirish uchun pedagogik metodlar va strategiyalarni ishlab chiqish muhimdir. O'qituvchilar bolalar bilan turli o'yinlar, guruhli faoliyatlar, ijtimoiy vazifalar va muloqotlarni tashkil etish orqali ijtimoiylashuvni qo'llab-quvvatlashlari kerak. O'yinlar orqali bolalar o'zaro yordam berish, birgalikda ishlash va muammolarni hal qilishni o'rganadilar.

Shuningdek, o'qituvchilar bolalarga boshqalar bilan muloqot qilishda ko'nikmalarni rivojlantirish uchun qo'llaniladigan pedagogik texnikalar, masalan, dramatik o'yinlar, rolly o'yinlar, tasavvurlarni ifodalash kabi usullarni qo'llashlari zarur.

Xulosa

Ijtimoiylashuv jarayoni bolalarning umumiy rivojlanishida, ularning ijtimoiy va psixologik holatida, jamiyatga moslashishida muhim o'rin tutadi. Maktabgacha ta'lim muassasalarida bolalar ijtimoiylashuvning dastlabki bosqichlarini o'tadilar va bu jarayon ularning kelajakdagi ijtimoiy hayoti uchun poydevor yaratadi. Ijtimoiylashuvni samarali tashkil etish bolalarning ruhiy va ijtimoiy rivojlanishini ta'minlashda katta ahamiyatga ega. Pedagoglar va ota-onalar o'rtasidagi hamkorlik, ijtimoiylashuvning muvaffaqiyatli amalga oshirilishiga yordam beradi va bolalarning to'liq ijtimoiy shaxs sifatida shakllanishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

- 1.Davydova, V. A. (2006). Psixologiya va maktabgacha ta'lim. Moskva: Pedagogika.
- 2.Shumilova, N. S. (2005). Maktabgacha ta'limda ijtimoiylashuv jarayoni. Tashkent: O'qituvchi.

3. Gvozdev, D. A. (2008). Psixologiya va pedagogik jarayonlar. Moskva: Universitet.
4. Kogan, A. S. (2011). Ijtimoiylashuv va uning yoshdagi bolalarga ta'siri. Sankt-Peterburg: Feniks.